

«Кримська весна»:

невідоме про відоме

Захоплення Криму було б неможливе без зрадництва зсередини, без підкупу ззовні й комбінації першого та другого з єдиною метою – відірвати півострів від України. Нікого вже не обдурить тодішня показна ейфорія «кримнаш», розтиражована кремлівською пропагандою брехня про перемогу «без жодного пострілу», про «референдум» тощо. Адже в брехні короткі ноги й усе таємне так чи інак стає явним. Насправді в Криму стріляли. І не раз. І від пострілів гинули люди. І з плином часу крізь офіційну гарну картинку, що її нав'язує всьому світові Москва, спливають дедалі нові факти, які викривають і організаторів, і виконавців кремлівських планів.

■ Влад КОСТРОВ

Драматичні події лютого та березня 2014 року навколо російської агресії в Криму, що заповнили світовий інформаційний простір, поклали початок відліку нового періоду світового розвитку. Порушивши принцип непорушності кордонів і геть усі власні гарантії й зобов'язання, Кремль, по суті, вийшов із законодавчого поля світової цивілізації, зумовивши своєю агресивною поведінкою наступні трагедії, гібридну війну проти України, збитий малайзійський «Боїнг», війну в Сирії й багато чого іншого.

Перемогу Революції гідності тодішня влада Автономної Республіки Крим, представлена переважно Партією регіонів і місцевими корумпованими проросійськими елітами, зустріла вороже – як «переворот» якихось «націоналістичних і фашистських сил». Їхній опір Києву спирався на підтримку не тільки доволі сильної російської громади, а й командування Чорноморського флоту РФ, а також особисто президента РФ В. Путіна. Кремль готував ґрунт для перегляду відносин із Україною та анексії Криму ще 1991 року. Росія поводитися в Криму як імперська сила, яка жадала реваншу й лише очікувала зручної нагоди. На це спрямовувалися величезні ресурси, російський капітал активно скуповував на півострові підприємства, особливо в Севастополі. Водночас Москва до липня 1997 року зволікала з розділом Чорноморського флоту колишнього СРСР, у підсумку «по-братерському» передавши Україні аж ніяк не найкращі кораблі та бойову техніку, попередньо розграбовані й небоєздатні. Важливу роль також відіграв інформаційний простір, що

формувався на півострові Росією та проросійськими рухами, у комбінації з бездіяльністю офіційного Києва.

Оренда Севастополя та інших військових об'єктів розглядалася російською стороною як вимушений крок і тимчасовий тактичний маневр. Відповідно, законні вимоги української сторони часто ігнорувалися, плата за оренду вчасно не надходила тощо. Про жодні рівноправні відносини з Україною Кремль насправді ніколи й не думав, про що промовисто свідчать його дії.

Особливо проросійські сили активізувалися після здобуття Кримом статусу автономії у складі України. Її перший і останній президент Мешков навіть заявив про прагнення «повести Крим в Росію». Тісно пов'язані з кримінальними інтересами декількох місцевих угруповань, ці події потребували негайного втручання центральної української влади, й ситуація на деякий час нормалізувалася.

Отже, що мала Росія в Криму на початок 2014 року? Це 3300 га території в Севастополі плюс пункт базування й полігон морської піхоти у Феодосії, об'єкти в Ялті та Судаку. Загалом у Криму перебувало до 14 тисяч російських військовослужбовців, багато з них із родинами. Крім кораблів ЧФ, це були 810-та бригада морської піхоти, 1096-й ракетний полк ППО (в Севастополі) плюс дві авіабази – Гвардійське та Кача.

Українські частини розташовувалися набагато дрібнішими підрозділами (загалом до 19 тисяч військовослужбовців на понад 190 об'єктах) Міністерства оборони й інших відомств. Окрім сил ВМС у Севастополі та Новоозерному (1-ша та 5-та бригади надводних кораблів), це були: 36-та окрема бригада берегової оборони (танковий батальйон, два батальйони піхоти, підрозділи артилерійської підтримки й ППО), 10-та морська авіабригада, два батальйони морської піхоти, берегова артилерійська група, берегові ракетні дивізіони, три зенітно-ракетні полки ППО.

І українські, і російські частини мали в Криму приблизно однакове озброєння рівня кінця 1980-х років. У свою чергу, ВМСУ, й надто їхні берегові частини, були підготовлені значно краще за решту армійських частин ЗСУ. Гірші справи були з авіацією, де більшість літаків потребувала ремонту.

Офіційною датою початку російської окупації Криму вважається **20 лютого 2014 року**. Об'єктивно обидві сторони були не готові раптом стати по різні боки барикад, а тим паче стріляти одна в одну. Утім, сторона, що напала, розв'язала цю проблему шляхом перекидання в Крим нових частин, які мали поводитися агресивніше за місцеві підрозділи ЧФ.

В. Путін, за його ж словами, увів у дію план анексії Криму **22 лютого**, після втечі Януковича з Києва й несподіваної появи в Криму, звідки його таємно переправили на територію РФ.

23 лютого в Севастополі відбулися незаконні «народні збори», на яких «обрали» «народного мера» Чалого, відомого сепаратиста й українофоба. Це теж була частина путінського плану. Водночас із запуском механізму активізації сепаратистів почала рухатися й уся російська військова машина. До останнього росій-

ська сторона лицемірно імітувала дотримання умов базування ЧФ у Криму, формально інформуючи про всі переміщення своїх сил на півострові. Але при цьому фіксувалися явні порушення. Так, у лютому на аеродромі в Качі була заявлена посадка 3 російських вертольотів, а сили б, на аеродромі у Гвардійському замовлена посадка 1 транспортного літака Іл-76, а сили 2, кожен із 250 десантниками-спецпризначенцями ГРУ Генштабу ЗС РФ (диверсійні підрозділи, наводчики, провідники й т. ін.).

26 лютого два великі десантні кораблі перекинули в Севастополь перші частини спецпризначенців, поклавши початок масовому перекиданню військ. Тим часом невеликі підрозділи ЧФ почали перегрупування сил на Кримському півострові, нібито для посилення охорони об'єктів, штабу ЧФ у Севастополі, «Дома Москви» (напроти будинку Севастопольської міської адміністрації), а також військового санаторію в Ялті. Бронетранспортери 810-ї бригади морської піхоти ЧФ з'явилися перед урядовими будинками в Сімферополі, а також зайняли позиції навколо аеродромів у Сімферополі та Бельбеку.

Того ж дня в Сімферополі відбувся грандіозний мітинг на підтримку територіальної цілісності України, організований Меджлісом кримськотатарського народу, за участю всіх патріотичних сил. Кількість його учасників набагато перевищувала чисельність учасників проросійського мітингу, що також відбувався у столиці Криму, незважаючи на прибуття для підтримки останніх із Севастополя та інших міст автобусів із їхніми причіпниками й навіть російськими громадянами.

Одним із перевалочних пунктів для провокаторів, які масово прибували до Криму з Росії, був храм Андрія Первозванного, розташований у Комсомольському парку Керчі. До того ж прибували вони задля того до «референдуму»: наприклад, **у ніч на 28 лютого**, коли керченську поромну переправу раптом офіційно закрили для пасажирів. Із Новоросійська в Керч, однак, пороми продовжували доправляти з російського берега на кримський автобуси з козаками та людьми в камуфляжі й у цивільному. Вони зупинялися у дворі храму Андрія Первозванного, де для них розіпнули армійські намети. Щоб не виникало питань, місцевим жителям оголосили про прибуття якихось «прочан», котрі ніколи ні до, ні після з російського берега до Керчі не їздили. Пізніше одна частина «прочан» автобусами вирушила до Феодосії та Сімферополя, а ті, що залишилися в місті, на проросійських мітингах удавали з себе місцевих жителів. Отже, настоятель храму отець Ніколай, голова керченської міськради Л. Щербула й один із головних кримських змовників, на той час голова парламенту АРК В. Константинов діяли спільно, організувавши цей «конвеєр». До того ж автобуси з «прочанами», за даними кримських активістів-патріотів, прибували тоді в Керч не один раз...

На жаль, як бачимо, Російська православна церква має безпосередній стосунок до подій у Криму, не просто благословляючи тих, хто підняв зброю проти України, а й роблячи конкретні кроки в цьому напрямі. До речі, саме

каналами РПЦ до Криму прибув відомий Стрелков-Гіркін, полковник ФСБ (за іншими даними, – ГРУ Генштабу ЗС РФ), який очолював захоплення урядових споруд у Сімферополі й організував там «голосування» сепаратистів за кремлівським сценарієм. І на Донбасс він перебрався з Криму зі своїми спецпризначенцями також каналами РПЦ, ховаючись до слушної нагоди у Святогірському монастирі, звідки за командою з Москви вирушив до Слов'янська, щоб розв'язати криваву війну на Донбасі.

Для прикриття масштабного перекидання військ на території РФ В. Путін оголосив про початок раптової перевірки боєздатності Західного військового округу (ВО, 2-ї армії Центрального ВО, командування повітрянодесантних військ (ПДВ) і транспортної авіації. Згідно із задумом навчання мали тривати до 3 березня.

Попри заперечення Росією присутності її військ у Криму, їх видавали озброєння та оснащення, зокрема нове камуфляжне обмундирування («цифрова флора»), композитні шоломи 6Б7 і 6Б7-1, бронешилети й озброєння, автомати АК-74М, кулемети «Печенег», гранатомети ГМ-94 тощо. За даними української розвідки, у блокаді українських частин у Криму брали участь 18-та окрема моторизована бригада (Південний ВО, Чечня), 31-ша окрема десантно-штурмова бригада (Ульяновськ, Центральный ВО), 22-га бригада спецпризначенців (Ростовська область, Південний ВО) та інші частини. До Криму також перекинули бойові вертольоти – вогневий Мі-35М та Мі-8МТВ.

Події активізувалися **в ніч із 27 на 28 лютого**: група російських спецпризначенців чисельністю до 120 осіб зайняла будинки уряду та Верховної Ради АР Крим, піднявши там російські прапори. Потім диверсанти відповідно до сценарію Кремля організували «голосування» кримського парламенту зі зміною уряду, на чолі котрого А. Могильова змінив проросійський політик і кримінальний авторитет С. Аксьонов. Нова «влада» призначила незаконний референдум, підготовка до якого супроводжувалася нечуваною та агресивною «антифашистською» за формою й антиукраїнською за суттю пропагандою. **28 березня** російські спецназівці заблокували аеропорти Сімферополя та Севастополя (Бельбек). Під час чергової спроби зльоту з аеродрому Бельбек винищувач МіГ-29 не зміг вирулити на злітну смугу, заблоковану бронетехнікою ЧФ.

За словами колишнього командувача ЧФ, адмірала у відставці І. Касатонова (нині – голова Комітету з оборони Держдуми РФ), доставку «вежливих людей» до парламенту Криму забезпечив саме Чорноморський флот, чії БТРи бачили напередодні в районі Сімферополя. Отже, парламент зайняли саме армійські спецпризначенці.

А ще І. Касатонов заявив, що «в Криму розвідка НАТО прогавила все, що можна й не можна. Причини криються в режимі суворого радіомовчання в період зосередження угруповання, а також у вмілому використанні севастопольської бази, транспортних бойових засобів, які доставляли збройні сили в Крим». Утім, те, що, мовляв, розвідка НАТО прогавила, – питання доволі спірне. Залишмо це на совісті адмірала.

27–28 лютого підрозділ ГРУ Генштабу ЗС РФ в аеропорту Сімферополя заблокував роботу українського підприємства «Кримаерорух», яке забезпечувало аеронавігацію в Криму, і перервав повітряне сполучення півострова із зовнішнім світом.

1 березня Рада Федерації дозволила президентові В. Путіну використовувати збройні сили РФ на території України. Того ж дня кораблі й судна російського ЧФ перекирили виходи зі Стрілецької та Північної бухт Севастополя із завданням недопущення виходу в море кораблів і суден ВМСУ.

2 березня до Одеси перебазувалися 12 прикордонних кораблів і катерів зі складу Севастопольського та Ялтинського загонів Держкомкордону України. А кораблі Керченського прикордонного загону вирушили до Бердянська.

А от вихід кораблів ВМСУ до Одеси в останній момент особисто скасував призначений напередодні командувачем контр-адмірал Д. Березовський. Це дало

змогу російській стороні заблокувати й захопити українські кораблі просто в місцях базування. Сам Березовський відкрито перейшов на бік агресора й **2 березня** був відсторонений від посади за зраду. Новим командувачем ВМСУ став контр-адмірал С. Гайдук.

До честі українських військових, наступного дня з аеродрому ВМСУ в Саках удалося перегнати на материк 9 літальних апаратів, зокрема 3 вертольоти Мі-14, 2 вертольоти Ка-27ПЛ, 2 літаки-амфібії Бе-12, 2 літаки Ан-26.

У понеділок, **3 березня**, командування ЧФ висунуло українській стороні ультиматум: здати зброю й до 5-ї години ранку наступного дня залишити свої частини та кораблі. Обставинка ускладнювалася.

Натомість **удень 4 березня** особовий склад 204-ї бригади тактичної авіації на чолі з командиром, полковником Ю. Мамчуром, вишикувавшись у колону, з розгорнутими прапорами вирушив у бік заблокованого аеродрому аеродрому Бельбек. Попри стрілянину російської охорони, українські авіатори змогли ненадовго отримати доступ до своїх літаків (близько 40 винищувачів Міг-29 і кілька навчальних літаків L-39 «Альбатрос»). На жаль, подальшого розвитку ситуація не набула. Та завдяки ЗМІ такий учинок українських авіаторів продемонстрував усьому світові, що відбувається в Криму насправді.

У ніч із 4 на 5 березня російські спецпризначенці провели операцію з масштабного виведення з ладу українських засобів ППО. Атаки зазнали підрозділи, що мали на озброєнні ракетні комплекси ППО типу З-300ПС. Це були 174-й і 50-й ракетні полки ППО, відповідно, у Севастополі й Феодосії, кожний у складі трьох дивізіонів З-300ПС. Їхні стартові позиції було вибірково обстріляно снайперами, які отримали завдання вивести з ладу стартову апаратуру й системи керування вогнем ЗРК. Після цього самі пускові установки й увесь ракетний боєзапас захопили спецпризначенці, котрі прорвалися в розташування частин. Водночас із цим вони порушили зв'язок між українськими підрозділами та Києвом, змусивши перейти на відкриті канали, уразливі з погляду можливості перехоплення й створення перешкод. А, як відомо, у військовій справі втрата зв'язку означає втрату керування військами...

Отже, заблокувавши на аеродромах українську авіацію та нейтралізувавши засоби ППО, агресор забезпечив собі панування в повітрі над півостровом.

6 березня, благополучно ухилившись від зустрічі з кораблями ЧФ, в Одесу прийшов фрегат «Гетьман Сагайдачний», який повернувся після чотиримісячної участі в міжнародній антипіратській операції НАТО та ЄС у районі Аденської затоки й Індійського океану.

У ніч на 6 березня ЧФ затопив біля входу в канал, що з'єднує озеро Донузлав з відкритим морем, два списані кораблі, тим самим заблокувавши кораблі ВМСУ, які перебували на Південній військово-морській базі.

Водночас російські частини заблокували кримські перешийки, установивши там свої блокпости з бронетехнікою й перекривши сполучення з континентальною частиною України.

Уранці 7 березня з аеродрому авіабригади ВМС у с. Новофедорівка українським авіаторам удалося підняти в повітря й відправити на материк протичовневий вертоліт Ка-27. Екіпаж вертольота виконав зліт і на гранично малих висотах вирушив на запасний аеродром в Очакові.

Увечері цього дня в Севастополі російські автоматники та «самооборона» атакували українську військову частину А2355. Протаранивши армійським КамАЗом ворота, вони ввірвалися в розташування частини. Атакували також командний пункт тактичної групи «Крим» Повітряних Сил України й уранці його захопили.

8 березня командир 55-го ракетного полку ППО, дислокованого в Євпаторії, отримав ультиматум з вимогою 10 березня до 22-ї години здати зброю й передати об'єкт Чорноморському флоту РФ. Цей полк тридивізіонного складу (ЗРК «Бук-М1») був останнім резервом української системи ППО в Криму, що становив загрозу для авіації агресора. Ультиматум відхилили.

З нагоди святкування 8 березня Міжнародного жіночого дня в оточенні заблокованих українських об'єктів від-

булися численні демонстрації за участю членів родин українських військових із закликами дотримуватися спокою. Цього дня знову застосували автоматичну стрілецьку зброю: обстріляли патрульний літак українських прикордонників, що виконував політ на висоті 1000 м.

9 березня російська бронетехніка блокувала 10-ту бригаду морської авіації ВМСУ в Саках, звідки напередодні вдалося перегнати на материк частину справних літаків і вертольотів, а також аеродром у Джанкої.

Починаючи з 1 березня Державною прикордонною службою України було зафіксовано 39 випадків порушення російською стороною міжнародних договорів, зокрема з питань: порядку заходів військових кораблів РФ (15 суден і кораблів), порядку здійснення польотів військової авіації РФ (14 випадків, 48 літальних апаратів), порядку перетину державного кордону України в пункті пропуску «Крим – поромна переправа» (10 випадків). За цей час через згаданий пункт пропуску на територію України без відповідного дозволу перемістилися 139 одиниць автомобільної, спеціальної й броньованої техніки Збройних Сил РФ, зокрема 4 ракетні системи залпового вогню «Град», 6 бронетранспортерів, 111 вантажних, 6 спеціальних і 7 легкових автомобілів, 5 мікроавтобусів.

Станом на 13 березня було заблоковано або виведено з ладу 47 об'єктів із 56, в тому числі Азово-Чорноморське регіональне управління Сімферопольського прикордонного загону, Керченського, Севастопольського та Ялтинського загонів морської охорони, 10 відділів прикордонної служби, пункти пропуску «Сімферополь-авіа» й «Крим – поромна переправа», 29 постів технічного спостереження.

Не чекаючи результатів «референдуму», **11 березня** парламент АРК, перевищивши свої повноваження, на порушення Конституції України ухвалив «декларацію про незалежність», що передбачала створення незалежної держави та міста Севастополь. Це відповідало путінському плану й мало передувати наступній анексії та формальному включенню Криму до складу РФ.

15 березня 4 російські вертольоти висадили десант на Арабатській стрілці з виходом на материкову частину України в Херсонській області. Метою десантників було захоплення розташованих тут газорозподільної станції та газоздобувних платформ «Чорноморнафтогазу». У відповідь ЗС України висунули з боку материка до адміністративного кордону з Кримом бойові вертольоти й бронетехніку.

16 березня відбувся незвізаний «референдум» щодо статусу Криму й приєднання півострова до Росії, покликаний узаконити анексію. А вже **18 березня** АРК і м. Севастополь на підставі його «підсумків» Москва офіційно включила до складу РФ. Відповідний договір, підписаний Путіним, ратифікувала Рада Федерації.

Після цього розпочався процес фактичної ліквідації української військової присутності на півострові. Для захоплення допоміжних об'єктів і невеликих військових частин ЗС України спочатку використовувалася «самооборона», а після проникнення в розташування частини з'являлися російські військовики, «призовні комісії», що агітували українських військових, аби ті перейшли на бік окупантів.

18 березня в Сімферополі снайпери обстріляли 13-й Фотометричний центр. Унаслідок цього один український військовий, прапорщик Какурін, загинув, а другий, капітан Федун, був поранений. Від кулі того ж снайпера загинув і один із «козаків», що вдерлися у розташування частини. Ним виявився громадянин РФ, мешканець Краснодарського краю. Що він робив на території українського Криму, можна тільки здогадуватися.

19 березня російські спецпризначенці зайняли розташування 55-го ракетного полку ППО в Євпаторії, того ж дня припинила спротив найчисленніша тактична одиниця на півострові – 36-та окрема бригада берегової оборони ВМСУ в Перевальному. А в Севастополі розпочалася операція із захоплення решти кораблів і об'єктів ВМСУ: вранці захопили штаб, згодом – корвет «Хмельницький» та інші кораблі й судна.

20 березня було захоплено базу ВМСУ в Новоозерному та всі кораблі на озері Донузлав. А **25 березня**

Захоплені українські кораблі у Південній бухті

на озері Донузлав російський підрозділ спецпризначення за підтримки вертольотів захопив останній український корабель – морський тральщик «Черкаси». **На ранок 26 березня** прапори Росії було піднято вже в усіх 193 дислокованих на території АРК військових підрозділах і установах ЗС України. За українськими оцінками, вартість тільки військового майна, залишеного в Криму, становить 11,439 мільярда доларів.

Багато запитань викликає тема підкупу українських військових. І не безпідставно. Загальновідомо, що вже на ранньому етапі російського вторгнення українські частини на півострові не лише не були приведені в повну бойову готовність і розгорнуті, як це передбачено всіма мобілізаційними планами, а й унаслідок дій противника фактично втратили зв'язок із вищим командуванням. Неefективними в Криму виявилися і наша розвідка, і СБУ, і прокуратура – одне слово, всі структури, обов'язком яких є забезпечення безпеки держави. Мало того, переважна більшість їхніх керівників перейшла на службу до агресора. І річ тут не лише у пропаганді, не останню роль відіграв елементарний підкуп корумпованого керівництва Криму, та й військові не були винятком.

То що пропонував агресор нашим військовим? Залежно від посади, за даними Ю. Бутусова, командирам частин пропонувалися квартири в Москві, «підйомні» – гонорар за зрадливість до 500 тисяч доларів, місце служби та підвищену зарплату в складі Збройних Сил РФ у Криму. На такі умови не могли розраховувати багато росіян! Утім, зрадників, які перейшли на службу до окупантів, і там не надто шанують. А вже запродавців не люблять ніде.

Генерал-лейтенант І. Воронченко (у березні 2014 року – заступник командувача ВМС України – начальник берегової та територіальної оборони) зазначив: «Мені особисто пропонували генеральську посаду й трикімнатну квартиру»...

Але підкупували не лише генералів і офіцерів. За повідомленнями очевидців, тільки за перехід на службу до росіян українським контрактникам пропонували по 12 тисяч гривень (середня зарплата рядового контрактника становила 3–4 тисячі гривень на місяць).

Згідно з доповіддю Б. Немцова, чисельність російського угруповання в Криму в березні становила 35 тисяч осіб. Кількість українських військових – до 20 тисяч осіб, але реальною силою були лише підрозділи берегової оборони, тобто 2190 осіб. Боездатне ядро – батальйон морської піхоти у Феодосії, гірськопіхотний батальйон і рота в Керчі. Щодо їхньої боездатності, то на весь танковий батальйон було тільки 6 груп акумуляторів. Тобто із 40 танків могли завестися лише 6!

На думку Ю. Бутусова, росіяни цілеспрямовано й заздалегідь вербували українських офіцерів, насамперед командирів частин зв'язку та розвідки. Це підтверджується їхнім переходом на бік противника з початком кримських подій. Вербування полегшувалося тим, що більш як половина військовослужбовців із 22-тисячного угруповання українських військ у Криму були кримчанами, які часто мали проросійські настрої. Це прямий наслідок цілеспрямованої кадрової політики двох останніх міністрів оборони при Януковичі, котрі зберігали громадянство РФ, а також двох останніх при ньому ж таки голів СБУ. Тож російські спецслужби від самого початку агресії цілковито контролювали всю систему керування українськими військами й могли впливати на будь-які рішення. Командири кораблів, з цього погляду, були для спецслужб РФ менш цікаві, хоча самий лише факт зради Березовського говорить багато про що.

У цьому зв'язку зовсім інакшою бачиться позиція щодо Криму українського військового командування, з його відмовою від самого початку агресії від активної оборони. Вочевидь вичікувальна позиція, нібито через побоювання дати росіянам привід для відкритого вторгнення. А тим часом агресор проводив поблизу нашого кордону провокаційні маневри й накопичував сили на нашій-таки території! Пасивна позиція військових мала як позитивні (політична підтримка на міжнародному рівні), так і негативні (обвинувачення в боягузтві та некомпетентності, здачі ініціативи противникові) наслідки, що за відсутності політичного рішення призвело до поразки та втрати Криму. Сьогодні ми можемо судити про це й на підставі розсекречених матеріалів РНБО.

А от думка російського генерал-полковника Волкова стосовно операції із блокування в Криму українських частин: «...було проведено блискуче зосередження засобів і сил спеціального призначення в Криму із застосуванням маскувальних заходів, несподіваних для українців, а також широкий набір заходів для завчасної дезінформації противника». Тобто, інакше кажучи, заздалегідь спланували, обдурили, приспали пильність і успішно провели анексію – ось як це називається.

Чи можна було зупинити анексію Криму? На думку І. Воронченка, це було реально навіть за всієї слабкості українського угруповання в Криму, однак тільки протягом перших 6–8 годин, ударивши наявними силами по захопленій будівлі кримського парламенту. Тим паче що незадовго до кримських подій, у жовтні 2013 року, саме в ній проводилися навчання із визволення заручників.

На жаль, відповідного наказу з Києва так і не надійшло. А потім було вже пізно.